

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri, Meslek Komitesi Başkanları,**

Aralık ayı Meclis Toplantımıza hoş geldiniz diyor ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hakkari Çukurca'da çıkan çatışmada şehit olan askerimize ve Barış Pınarı Harekatı bölgesinde şehit düşenlere rahmet ve ailelerine başsağlığı diliyorum. Yaralı askerlerimize de acil şifalar diliyorum.

Sözlerime geçtiğimiz ay açıklanan veriler ışığında ekonomik değerlendirmelerimle başlayacağım.

Biliyorsunuz, 3. Çeyrekte yüzde 6,7 oranında büyüdük.

Bu oran bize 2020 yılını pozitif büyüme ile kapatma şansı sağlayacağını düşünüyoruz.

İkinci çeyrekte ekonomimizde ciddi oranda bir küçülme yaşamıştık.

Üçüncü çeyrekte ise pandemi kaynaklı kısıtlamaların normalleştiği bir dönemdi.

6,7'lik büyüme:

- dayanıklı tüketim harcamalarındaki genişleme ve
- sanayi üretiminin katkısı ile oldu.

Son kısıtlamalardan ve baz etkisi nedeniyle yılın son çeyreğinde yüzde 1-2 aralığında pozitif bir büyüme gelebileceğini öngörüyoruz.

Detaylara baktığımızda,

1) yerleşik hane halkı tüketiminin yüzde 9,2 artmış:

- Kredi hacmindeki genişleme ve faizlerin düşük olması, iki yıldır yerinde sayan otomobile yönelik talebi artırdı.
- Diğer taraftan yine düşük faizli kredi imkanı ile konut talebine olan artış, inşaat sektörünün canlanmasına katkı verdi.

2) Sanayi üretimi de yüzde 8 arttı:

- imalat sanayi üretimi yüzde 9,3 artış gösterdi.
- İkinci çeyrekte duruşta olan firmalarımızın üçüncü çeyrekte hemen hemen tamamının çalıştıklarını biliyoruz.
- Sağlanan desteklerle gayri safi sabit sermaye oluşumu, yani yatırımların da yüzde 22,5 arttığını görüyoruz.
- Özellikle makine ve teçhizat yatırımlarındaki yüzde 23,5'lük büyüme bizleri memnun etti.

Açıklanan verilere göre:

- mal ve hizmet ihracatında yüzde 22,4'lük bir azalış görülüyor.
- Bu dönemde turizm sektörünün katkısı yetersiz kaldı.
- Diğer taraftan Avrupa ülkeleri de pandeminin etkisinden kurtulamadı.

Kasım ayında;

*İhracatımız → 16,1 milyar dolar (- % 1)

İhracatta kasım ayında da beklediğimiz rekor, ne yazık ki pandemideki ikinci dalganın etkisi ile sınırlı kaldı.

Kasım ayı yıllık ihracatımız → 167,1 milyar dolar

2020 yılı toplam ihracatımızın 167,5 milyar dolar olacağını tahmin ediyoruz. (2018 yılı ihracat → 167,9 milyar dolar)

Yeni Ekonomi Programında konulan hedefi şimdiden yakalayabileceğimizi görüyoruz. (165,9 milyar dolar)

Aşı ile normalleşme başlarsa; önümüzdeki yıl aylık bazda 17 milyar doların üzerinde ihracat rekorları kırmayı bekliyoruz.

Maalesef en büyük pazarımızdaki daralma bizim ihracatımızı da doğrudan etkiliyor.

Diğer taraftan ihracat yaptığımız ilk 20 ülke içerisinde olup daha alt sıralara düşen pazarlarımız da var.

Örneğin Suudi Arabistan'a olan ihracatımız yüzde 53 gerilemiş.

*İthalat → 21,2 milyar dolar (+ % 16,1)

Altın ithalatı → + % 59 (2019 → 1,6 milyar dolar / 2020 → 2,7 milyar dolar)

Otomotiv ithalatı → + % 111 (2019 → 961 milyon dolar / 2020 → 2 milyar dolar)

İthalat alt kalemlerine baktığımızda (kasım),

-Yatırım malları → +% 32,63

-Hammadde (Ara) mallar → + % 9,7

Artışlar; yatırımlarda ve üretimdeki artışlara işaret ediyor.

-Tüketim malları → +% 41,37 (Bu kalemdeki artış azalmalı)

İhracat/ ithalatı karşılama oranı → % 76

-Altın hariç bu oran yüzde 86,3'e çıkıyor.

Ekim ayında yıllık Cari Açık → 33,8 milyar dolara yükseldi

Aylık açık → 273 milyon dolar

Aylık açık, dış ticaret açığının gerilemesi ile düşük geldi.

Ancak kasım ayında verilen yüksek dış ticaret açığı nedeniyle aylık olarak tekrar yükseleceğini öngörüyoruz.

Pandemi nedeniyle 2020 yılında turizm gelirlerinin yüzde 79 azaldı.

Bir evvelki yıl ocak-ekim ayları arasında hizmetler gelirimiz 31.7 milyar dolar iken, bu yıl aynı dönemde sadece 6.6 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Dış ticaret açığımız da aynı oranda arttı.

Dolayısıyla cari açık veriyoruz.

2020 yılını 37 milyar doların üzerinde bir açık ile kapatacağımızı düşünüyoruz.

Kocaeli Gümrüklerinden aldığımız verilere göre Kasım ayında Kocaeli'den gerçekleşen;

*İhracat → 2,5 milyar dolar (+ % 0,1)

*İthalat → 4,7 (+ % 34,3)

Kocaeli ihracatının artması otomotiv sektörünün ihracatından kaynaklanıyor.

Otomotiv ihracatı → 666,3 milyon dolar (+ % 12)

Yansıması olarak Türkiye ve Kocaeli vergi gelirlerinde artışlar bekliyoruz.

2020 vergi gelirimizin, 82 milyon TL'yi aşacağını bekliyoruz.

Ocak-kasım dönemi;

İhracat → 23,3 milyar dolar (- % 11,7)

İthalat → 38,2 milyar dolar (+ % 4,7)

Reel efektif döviz kuru (kasım) → 60,55'e geriledi.

Ekim REK → 60,54 idi.

Endeksin 100 olması durumunda dolar kasım ayında → 5,3648 TL

Kasım ayı ortalama dolar kuru → 7,993 TL idi.

Dolar bugün → 7,83 TL

ÜFE bazlı REK ise (kasım) → 71,60

Ekim REK (ÜFE) → 70,48 idi.

Endeksin 100 olması durumunda dolar kasım ayında → 6,2806 TL

Enflasyon verilerine baktığımızda, Kasım ayında;

TÜFE → % 14,03 (aylık → + % 2,3)

ÜFE → % 23,11 (aylık → + % 4,08)

Enflasyondaki bu yükselişte temel neden olarak döviz kurundaki artışı görüyoruz:

-Üretici fiyatlarındaki hızlı artış, bir süredir yatay seyreden tüketici fiyatlarını yukarı çekti.

-2020 yılı enflasyonu bu düzeyin de üzerinde olabilir.

Sanayinin dört sektörünün yıllık değişimlerine baktığımızda:

- İmalat sanayinin yüzde 25,04 ile ortalamanın üzerinde arttığını görüyoruz.
- İmalat sanayi ürün fiyatlarındaki maliyet baskısını bu veriden görebiliyoruz.

İlimiz sanayinin kapasite kullanım oranları; Kasım'da da toparlanmaya devam etti → % 70,8

Ekim → % 70,5 idi.

(Geçen yılın aynı ayına göre → 0,1 puan geriledi. Ekim ayına göre → 0,3 puan arttı.)

Türkiye geneli kapasite kullanım oranı (Kasım) → % 75,8

Ekim → % 75,4 idi.

(Geçen yılın aynı ayına göre → 1,4 puan geriledi. Ekim ayına göre → 0,4 puan arttı.)

Sanayi Üretimi (ekim-yıllık) → + yüzde 10,2

Aylık → + yüzde 1,1

Yıllık artış hızındaki yükselişi olumlu karşılıyoruz.

Ekim'de gerçekleştirdiğimiz rekor ihracat ve kapasite kullanım oranlarındaki artıştan bu artışı bekliyorduk.

Nisan mayıs aylarında ciddi daralmalar olmuştu. Onları yavaş yavaş telafi ediyoruz.

Önümüzdeki aylarda baz etkisi ile üretimdeki artışların devam edeceğini bekliyoruz.

Sanayi üretiminde yüzde 5-6'nın üzerinde büyümeler görebiliriz.

Dördüncü çeyreğe güçlü bir üretim performansı ile başladık.

Erken olmakla birlikte dördüncü çeyreği pozitif büyüme ile tamamlayabiliriz.

Yıllık artışa sektörlerin katkısı;

-İmalat sanayi → % 11,0

-Ara malı → % 12,1

-Sermaye malı → %10,4 (Geleceğe yönelik yatırımlara ve önümüzdeki dönemde büyümenin devam edeceğine işaret.)

-Orta yüksek teknoloji ürünler → % 16,6 (Bu çok değerli.)

-Dayanıklı tüketim malı → % 21,0 (Otomobil ve beyaz eşya)

-Dayanıksız tüketim malı → % 8,1

-Yüksek teknolojili ürünler → % 3,0

İşsizlik oranı (eylül) → yüzde 12,7

(Geçen aya göre 0,5 puan / Bir önceki yılın aynı ayına göre 1,1 puan geriledi.)

İşgücüne katılımında önemli azalmalar olduğunu görmekteyiz.

Geçen yılın aynı dönemine göre;

-İstihdam edilenler → 733 bin kişi geriledi

-İşgücüne katılım → 1 milyon 282 bin kişi geriledi.

Bu nedenle işsiz sayısı → 550 bin kişi geriledi.

Aylık bazda baktığımızda ise iyileşmeler devam ediyor.

-İstihdam edilenler → 153 bin kişi arttı.

-İşsiz sayısı → 178 bin kişi geriledi.

Çalışan sayımızın ülkemize benzer ve gelişmiş ülkelerin oranlarına gelmesini hedeflemeliyiz.

Genç nüfustaki işsizlik oranımız ise yüzde 24,3 oldu.

Bütçe (kasım) → 13,44 milyar TL fazla verdi.

Gelirler → 109,75 milyar TL (+ % 31,8)

Giderler → 96,31 milyar TL (+ % 27,5)

Pandemi nedeni ile olsa da hala çok yüksek.

Ocak-kasım bütçe açığı → 132,04 milyar TL'ye geriledi.

(2019 ocak-kasım → 92,94 milyar TL)

Bugün itibariyle İlimizdeki Ar-Ge ve Tasarım Merkezi sayısı → 126

(TR → 1242 / 3. sıradayız. / İstanbul - Bursa - Kocaeli)

Tasarım Merkezi sayımız → 18

(TR → 369 / 6. sıradayız. / İstanbul – Ankara – İzmir –Bursa- Denizli – Kocaeli)

Son aylarda yeni Ar-Ge ve Tasarım Merkezi olan firmamız maalesef yok.

Sayın Başkan, Değerli Üyeler,

Biliyorsunuz, 10-11 Aralık tarihlerinde gerçekleşen AB Liderler Zirvesinde Türkiye'ye yönelik yaptırım kararı çıkmadı. Karar mart ayındaki toplantıya ertelendi.

1 Ekim zirvesinde Türkiye'ye yönelik pozitif siyasi gündem önerisi, Türkiye tarafından rağbet görmemişti.

Bu önerinin içinde; gümrük birliğinin güncellenmesi, ticaretin kolaylaştırılması, insani temasların artırılması gibi konular yer alıyordu. Ancak Doğu Akdeniz şartına bağlanması haklı olarak tepki doğurdu.

Daha sonra AB'nin beklentilerinin gerçekleşmemesi, yani Doğu Akdeniz'de ılımlı bir tablonun ortaya çıkmaması, AB'de Türkiye'ye yaptırım yaklaşımının ağırlık kazanmasına yol açmıştı.

Ülkemiz de haklı olarak Doğu Akdeniz ve Ege'de AB'nin beklediği tavizkar çizgiye gelmedi. Oruç Reis navtex'in bitmesi üzerine Kasım sonunda limana geri döndü.

Zirvede; GKRY, Yunanistan ve Fransa'nın yaptırım isteklerine rağmen yaptırım kararının çıkmamasını olumlu değerlendiriyoruz.

Tabi, Almanya, İspanya ve İtalya gibi bazı üye devletler, Türkiye ile yakın ekonomik ve ticari ilişkileri nedeniyle sert bir karar alınması taraftarı değillerdi.

İKV olarak daha önce Türkiye'nin reform sürecini canlandırması ve özellikle vize serbestliğine ilişkin kalan kriterleri karşılamaya yönelik adım atılmasının önemine dikkat çekmiştik.

Bu sayede pozitif gündem yaratarak Gümrük Birliği'nin güncellenmesini de sağlayabileceğimizi düşünüyoruz.

Bu kapsamda Sayın Cumhurbaşkanının; AB'nin stratejik hedef olduğuna ve reform sürecine dair açıklamaları da bizleri bu yönde yönlendiriyor.

Önümüzdeki birkaç ay içerisinde reform sürecine yönelik bu somut adımları atarak söylediğimiz bu sözlerin altını doldurabiliriz. Burada önce vize serbestisi için 6 kriter ardından da GB güncellemesinin tamamlanması gerekiyor.

Diğer taraftan; bu hafta ABD, CAATSA kapsamında ülkemize sınırlı bir şekilde yaptırım uygulama kararı aldı.

Türkiye olarak arkasında durduğumuz Trump hükümeti tarafından alınan kararın, stratejik ortaklıklarımıza uygun olmadığını düşünüyoruz.

Umarız Biden hükümeti bu yanlıştan bir an önce döner.

Faaliyetler...

Geçtiğimiz ay toplantılarımızı video-konferans yoluyla gerçekleştirmeye devam ettik.

18 Kasım → Cumhurbaşkanımız Sn. Recep Tayyip Erdoğan'ın iştirakleriyle TOBB Başkanımız Rifat Hisarcıkloğlu'nun ev sahipliğinde gerçekleştirilen TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'na katıldım.

20 Kasım → TOBB ve AHK koordinasyonunda, Türkiye'deki Avrupa kökenli firmaların üyesi olduğu, Ticaret Dernekleri, Türkiye-AB arasındaki GB'nin güncellenmesi konusuna dikkat çekmek için TEPAV ve İKV'nin destekleri ile bir rapor hazırlandı. Rapor hazırlıkları kapsamında, TOBB ve Konrad Adenauer Vakfı işbirliğinde gerçekleşen "Custom Union: A Business Perspective" konulu toplantıya katıldım. Söz konusu raporu sizlere online olarak ulaştıracam.

Yine aynı gün, TOBB ve Bosna Hersek Dış Ticaret Odası tarafından Türkiye-Bosna Hersek Ticaret ve Sanayi Odası kurulmasına ilişkin mutabakat zaptını TOBB adına imzaladım.

25 Kasım → Kocaeli Sanayi Odası 13. Çizgiüstü Sektörel Performans Ödül Töreni'ni gerçekleştirdik. Ödül törenimizi Kocaeli Valisi Sn. Seddar Yavuz, TOBB Başkanı Sn. Rifat Hisarcıklıoğlu, KBB Başkan Vekili Sn. Yaşar Çakmak ile protokol üyeleri ve ödül alan firma temsilcilerinin katılımı ile hibrit olarak düzenledik.

24 firmamız KOBİ ile Büyük ve Orta Ölçekli İşletme Ödülü almaya hak kazandı.

Bu yılki; Büyük Ödül'ün sahibi

*KOBİ Ödülü'nde Altaş Alüminyum imalat San.ve Tic. A.Ş.,

*Büyük ve Orta Ölçekli İşletme Ödüleri'nde ise Hektaş Ticaret Türk A.Ş oldu. Kendilerini ve yarışmaya katılan tüm firmaları kutluyoruz.

02 Aralık → Odamız ve ABİGEM işbirliğinde organize edilen ve gelenekselleşen Match4Industry ikili iş görüşmeleri etkinliğimizi b2match platformu üzerinden online yaptık.

Pandemi nedeni ile alıştığımız sayıları yakalayamasak da;

Toplam katılımcı sayısı → 264 (164 Türk firma + 100 yabancı firma)

İş görüşmesi sayısı → 160

5 Aralık → TOBB Başkanımız Rifat Hisarcıklıoğlu'nun öncülüğünde Bakanlarımız Lütfi Elvan, Ruhsar Pekcan, Abdülhamit Gül, Mustafa Varank, Zehra Zümrüt Selçuk, Bekir Pakdemirli ve Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal ile gerçekleştirdiğimiz toplantıda iş dünyası olarak beklentilerimizi ve taleplerimizi ilettik.

Toplantıda; vize serbestisi için demokratik adımların atılması gerektiğini ve GB'nin güncellenmesine giden bir müzakere sürecine ihtiyaç olduğunu belirttim. Bu konuları sık sık dile getireceğim.

08 Aralık → KSO Yüksek İstişare Kurulumuz "ülke ve dünya ekonomisindeki gelişmeleri" değerlendirmek üzere online olarak bir araya geldi.

Sözlerime son verirken, şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına sizleri saygıyla selamlıyor, katılımınız için tekrar teşekkür ediyoruz.